



Samenwerkingsverband
van decentrale
OV-autoriteiten

OV-NL
OPENBAAR
VERVOER
NEDERLAND

De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
Mevrouw drs. V.L.W.A. Heijnen
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Betreft: Vergoeding studentenreisvoorziening
Datum: 7 augustus 2023

Geachte mevrouw Heijnen,

In 2023 zien de ov-partijen, vervoerders en decentrale ov-autoriteiten, zich geconfronteerd met een onverwacht lagere vergoeding voor het studentenreisrecht. Vervoerders als contractpartij met OCW en decentrale overheden als partij die de gevolgen voor het OV-aanbod van een eventueel lagere vergoeding mede zullen moeten opvangen. Financiële ruimte voor extra steun door decentrale overheden ontbreekt, zodat een lagere vergoeding direct resulteert in een opnieuw verminderd aanbod in 2024 voor álle reizigers, inclusief studenten.

De lagere vergoeding is het gevolg van drie verschillende overheidsmaatregelen die een negatief effect hebben op het aantal studenten in het bezit van een reisrecht en de vergoeding die de ov-sector ontvangt voor het reisrecht.

De oorzaak van het negatief effect is het gevolg van de volgende overheidsmaatregelen:

1. De corona beperkende maatregelen die nog een duidelijke nasleep kennen;
2. De herintroductie van de basisbeurs met ingang van het schooljaar 2023/2024;
3. De aanpassing van de rente op de studieschuld per januari 2023. In aanvulling hierop heeft het ministerie van OCW/DUO studenten zelfs actief geïnformeerd om hun studielening (en reisrecht) tijdelijk stop te zetten.

Naar aanleiding van deze effecten hebben de ov-partijen het ministerie van OCW (DG Hoger Onderwijs, de heer Feite Hofman) per brief d.d. 8 mei 2023 verzocht om bevrozing van de contractvergoeding 2023 en uitstel van de herijking per 1 januari 2024. Op 29 juni jl. heeft hierover met een delegatie van het ministerie en ov-partijen overleg plaatsgevonden. Per brief d.d. 18 juli jl. heeft het ministerie van OCW schriftelijk gereageerd (zie bijlagen). In deze brief geeft OCW aan het verzoek van de ov-partijen voor bevrozing van de vergoeding af te

Bezuidenhoutseweg 12
2594 AV Den Haag
Postbus 19365
2500 CJ Den Haag

T 070 349 09 20
E info@ov-nl.nl
www.ov-nl.nl

IBAN
NL26INGB0007264852
BIC INGBNL2A
KvK 64893952



Samenwerkingsverband
van decentrale
OV-autoriteiten

wijzen, vast te willen houden aan een herijking van de kaartprijzen per 2024 en dus geen rekening te houden met de effecten van de overheidsmaatregelen.

De ov-partijen zien door deze reactie de volgende onzekerheden en risico's:

1. Onzekerheid over de vergoeding die voor 2023 wordt ontvangen. Op dit moment is er veel onzekerheid wat de studentenaantallen voor 2023 zullen zijn en daarmee de vergoeding voor 2023. De contractvergoeding 2023 bedraagt € 1,172 miljard (OCW rijksbegroting 2023) en deze zou wel eens 8% lager kunnen zijn op basis van het lager aantal studenten. De afrekening vindt plaats in mei 2024.
2. Onzekerheid over de vergoeding per kaart per 2024
De uitkomsten van het onderzoek zijn niet representatief voor de komende jaren, vanwege de eerder genoemde overheidsmaatregelen. Op 22 mei jl. zijn de eerste uitkomsten gepresenteerd van het herijkingsonderzoek (uitkomsten eerste halfjaar, jul-dec 2022). Het reisgedrag leidt tot een circa 20% tot 25% lagere vergoeding dan in voorgaande jaren. De verklaring voor het andere reisgedrag lijkt in de overheidsmaatregelen te zitten.
3. Operationele impact
De definitieve uitkomsten van het herijkingsonderzoek komen pas begin november 2023 beschikbaar. In tegenstelling tot eerdere herijkingen van de vergoeding is de impact nu bijzonder groot. Een verlaging van deze vergoeding met 25% betekent voor de ov-sector een financieel tekort van circa € 260 mln. Doordat de potentiële impact zo groot is ontkomt de sector er niet aan om in de plannen voor 2024 het aanbod naar beneden bij te stellen. Dit zal voor het stads- en streekvervoer ongeveer 13.000 dienstregelingsuren per dag zijn.
Deze impact op het voorzieningsniveau is ongekend groot, en zal grote maatschappelijke gevolgen hebben voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het onderwijs, maar ook voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid voor overige ov-gebruikers. De toezegging van decentrale overheden aan het ministerie om het aanbod aan openbaar vervoer in stad en streek zoveel als mogelijk op peil te houden wordt hierdoor niet meer uitvoerbaar.

Conclusies

- De ov-partijen hebben op dit moment grote onzekerheid over de hoogte van de contractvergoeding.
- De bereikbaarheid van onderwijsinstellingen en andere voorzieningen komt hierdoor onder druk te staan.
- Bovenstaande is het (onbedoelde) gevolg van overheidsmaatregelen.
- De uitkomsten van het herijkingsonderzoek komen pas in november beschikbaar, en de financiële impact is dermate groot, dat de



Samenwerkingsverband
van decentrale
OV-autoriteiten



implementatieperiode van anderhalve maand veel te kort is om dit te verwerken.

- Deze uitkomst leidt tot een verstoring van het financieringssysteem van het openbaar vervoer in Nederland.

Als gevolg van bovenstaande zien de ov-partijen zich genoodzaakt om hard in te grijpen in het ov-aanbod. Het Studenten OV contract is namelijk een belangrijk onderdeel in het financieringssysteem van het openbaar vervoer (aandeel is circa 20%). De impact op het voorzieningenniveau is ongekend groot, en zal grote maatschappelijke gevolgen hebben voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het onderwijs, maar ook voor de bereikbaarheid en toegankelijkheid voor overige ov-gebruikers. Initiatieven ter ondersteuning van de ov-sector zoals de aangenomen Kamermotie Slootweg en Kuiken (Kamerstuk 36350, nr. 17) worden als het gevolg van het besluit van OCW teniet gedaan.

De ov-sector wil u als systeemverantwoordelijke voor het ov-systeem vragen om over deze gevolgen op korte termijn in overleg te treden met de ov-partijen, de regionale overheden als concessieverlener voor het regionaal openbaar vervoer en het ministerie van OCW.

Met vriendelijke groet,

Gerrit Spijksma
Voorzitter
OV-NL

Jan van Selm
Directeur
Samenwerkingsverband DOVA

Gosse Veenstra
Voorzitter
Stuurgroep OVSK

c.c. de minister van OCW, de heer dr. R.H. Dijkgraaf